

Libris .RO

Respect pentru oamenii și pentru

PR. PAVEL GUMEROV

Familia mica biserică

Traducere din limba rusă de
Mariana Cașu

editura
Σοφία

București

Cuprins

I. Mirele și mireasa	7
Dragostea și îndrăgostirea. Iubirea la început.	12
Alegerea partenerului de viață	22
Cunoașterea, curtarea.	26
Despre hainele femeii.	31
Concubinajul sau căsătoria de „probă”	35
Viața Sfinților Petru și Fevronia	47
II. Ierarhia familiei. Cine este capul familiei?	51
Despre menirea „grea” a bărbatului	53
III. Problemele în familie.	61
Conflictele în cuplu și depășirea lor.	80
De ce se ceartă soții.	86
Al treilea este inutil	90
Ai grijă de soția ta!	92
Apreciați bărbatii!	98
În vizită la socri.	100
Avorturile.	105

Respect	IV. Creșterea copiilor	111
	Libertatea și interdicțiile	131
	Răbdare și muncă	140
	Dezvoltarea abilităților	142
	Din nou despre televizor	143
	Educația copiilor în biserică	145
	Botezul	150
	Părinții noștri	156
	V. Adolescentul	159
	Adolescentul și calculatorul	171
	Mediul și prietenii	174
	Interdicțiile	176
	Educația religioasă a adolescenților	178
	Educația voinței	181
	Este înjurătura inofensivă? (lecție pentru elevi)	187
	În loc de epilog	196

CAPITOLUL 1

Mirele și mireasa

Chiar de la început vreau să atenționez cititorul că nu sunt un „guru” în privința familiei sau a căsătoriei. Totuși, în calitatea mea de familist și purtător al cinului preoțesc, am câteva idei referitoare la aceste teme pe care aș vrea să le împărtășesc și altora.

Deseori lumea se întreabă: „Oare e posibil să fii fericit în familie în zilele noastre?” Auzim tot mai adesea cum oamenii divorțează sau nu-și doresc să se căsătorească. Uneori, familia creștină este numită „mica biserică”. Misiunea acestei biserici pentru lumea noastră „viitoare” este să aducă oamenilor lumina, să propovăduiască faptul că există familii puternice și fericite ale căror membri cred în Dumnezeu și se iubesc unii pe alții.

Nu este o noutate faptul că instituția familiei se confruntă în zilele noastre cu o criză profun-

dă. „Conform rezultatelor cercetărilor efectuate de Organizația Mondială a Sănătății, referitoare la «Comportamentul și sănătatea elevilor», mai mult de 40% dintre adolescenții de 13-15 ani duc o viață sexuală activă. Centrul de științe sociologice al Academiei Ruse a realizat un sondaj pe un eșantion de 3000 de elevi ai claselor VII-XI. S-a constatat faptul că doar 36,2% dintre elevi nu sunt atrași de acest dezmăț timpuriu. Atunci când oamenii sunt activi sexual în afara căsătoriei, ei pervertesc planul lui Dumnezeu pentru o unire binecuvântată a vieții în doi. Astfel, reduc relația la un nivel senzorial-fiziologic și ignoră scopurile ei spirituale și sociale. Când ajung la vârsta căsătoriei, acești tineri nu mai au dorință să întemeieze o familie. Ei sunt deja familiarizați cu senzațiile și cu plăcerea trupească într-o relație, iar cu responsabilitățile și munca pentru binele familiei nu sunt deprinși¹.” Un efect nociv, corupător, îl au și mijloacele de comunicare în masă care ridiculizează și disprețuiesc instituția familiei, pledează pentru „relații libere”, trădare, însăși ideea de iubire în cadrul căsătoriei fiind considerată absurdă.

În perioada dintre cele două recensăminte (1989-2002) s-a dublat numărul adulților care nu s-au căsătorit niciodată. Această situație e valabilă peste tot în lume, cu precădere în țările ves-

¹ Ierom. Iov Gumerov, *Întrebări către un preot*, Moscova, 2006, pp. 129-130.

tice. De pildă, în Suedia, 70% din populația țării nu a avut niciodată familie și nici nu își doresc aceasta. Apropos, chiar aici s-a interzis spotul publicitar al McDonald's în care femeia îi aduce soțului cafeaua la pat și îi leagă cravata înainte de a pleca la serviciu. Experții Consiliului Național al Audiovizualului i-au învinuit pe producătorii spotului că ar exploata comportamentul stereotipic al femeii casnice¹.

Toate acestea, desigur, sunt rezultatele emancipării. În Vest există o emancipare, așa cum noi, slavă Domnului, nici nu am visat în Rusia. În general, se știe faptul că femeia începe să lupte pentru egalitate în drepturi cu bărbatul atunci când este nerealizată în viața privată. Această luptă este un protest neputincios împotriva destinului propriu și o dorință tainică de a se simți împlinită și fericită ca femeie.

Ecaterina Lahova l-a invitat odată pe cunoscutul protoiereu Dimitrie Smirnov să vorbească în Duma de Stat în fața unui grup de femei. Astfel, s-au adunat în sală o mie cinci sute de femei-deputat, reprezentante ale puterii din întreaga Rusie. În vreme ce femeile au vorbit la tribună, părintele se gândea ce ar putea să le spună. La un moment dat, a rostit inspirat:

– Dragi femei, am remarcat faptul cum ați susținut deschis egalitatea în drepturi cu bărbații. Ați vorbit despre politică și emancipare. Ima-

¹ V.V. Lebedev, *Fii fericită*, Moscova, 2006, p. 174.

ginați-vă însă pentru o clipă cum, peste o săptămână, fiecare dintre voi întâlnește un bărbat, un adevărat cavaler, care atât fizic, cât și psihic vă depășește. Iar el vă spune: „Te iubesc enorm, lasă totul și vino cu mine!” Sunt sigur că oricare dintre voi va accepta să-l urmeze.

În sală s-a auzit un oftat general, iar apoi un: „Da!!!” puternic.

Atunci, părintele Dimitrie a continuat:

– Da, ați înțeles că aceasta este normalitatea. Voi ați ales să vă ocupați de politică conform calităților și capacităților pe care le dețineți, numai pentru că nu ați reușit în viața privată: fie că nu sunteți căsătorite, fie aveți o relație precară cu soțul. Iată răspunsul care explică totul.

Am deviat ușor de la subiect. Există și o altă cauză care explică de ce într-o țară cu tradiție, ca a noastră, oamenii nu mai doresc să-și întemeieze o familie: frica patologică a societății. Oamenii se simt mereu în nesiguranță și se tem să-și piardă locul de muncă, sănătatea, le este frică fie de sărăcia din timpul bătrâneții, fie că vor îndura foamea, sunt neîncredători și suspicioși și nici nu îndrăznesc să zâmbească. Desigur, toate aceste lucruri sunt explicabile și clare: s-a prăbușit imperiul sovietic care, treacă-meargă, îi asigura omului un trai decent și o anumită siguranță a zilei de mâine, iar în locul acestui imperiu nu i s-a oferit aproape nimic. Oamenii sunt dezorientați, ca oile fără păstor. Pe de altă

parte, nu se poate să se lase omul posedat de frică. Căsătoriile se oficiau chiar și în cele mai grele momente ale istoriei. După Marele Război Mondial, s-au născut foarte mulți prunci, iar părinții săraci lipiți, care nu aveau cu ce își hrăni propriile odrasle, au riscat să-i adăpostească și să-i îngrijească pe orfanii ai căror părinți au fost uciși în război. Creșterea demografică nu are nici o legătură cu bunăstarea unui stat (vezi China și alte țări asiatice). Omul credincios nu trebuie să se lase copleșit de nesiguranța zilei de mâine. Pot afirma cu mâna pe inimă și din exemplul multor oameni pe care îi cunosc: dacă Dumnezeu îi dă omului copii, îi va oferi și posibilitatea să-i crească, să-i hrănească etc.

În încheiere, voi menționa câteva statistici. În anul 1913, Sinodul bisericesc a înregistrat circa 4000 de divorțuri la 95 de milioane de locuitori ortodocși. La sfârșitul secolului al XX-lea, populația a crescut cu aproximativ jumătate, iar numărul de divorțuri de 240 de ori! Conform statisticilor, în prezent, la fiecare 100 de căsătorii oficiate pe an în Rusia se produc 80 de divorțuri. E îngrijorător! Din păcate, chiar și în mediul tinerilor ortodocși am observat o scădere a nunțiilor. Se pare că teama generală de căsătorie a ajuns și în biserică.

Cum spunea eroul filmului „Răpire în stil caucazian”: „Ne educăm foarte rău tinerii, foarte rău. E uimitor ce atitudine neserioasă au ei față de căsătorie.”

Dragostea și îndrăgostirea.**Iubirea la început.**

Toți cunosc expresia: „La baza căsătoriei trebuie să stea iubirea, să te căsătorești numai din dragoste, nu din interes etc.” Când oamenii vorbesc astfel, ei nici nu realizează, de fapt, ce înțeleg prin cuvântul *dragoste*. În limba rusă de altfel (comparativ cu greaca veche), cuvântul *iubire* are un sens prea universal. De pildă, noi spunem: *îmi iubesc mama, îmi iubesc țara*, dar și expresia: *fac dragoste* etc.

Pentru a înțelege ce este dragostea adevărată și dacă este posibilă până la căsătorie, să căutăm răspunsul în Sfânta Scriptură. Iată cum vorbește Sfântul Apostol Pavel despre aceasta: „Dragostea îndelung rabdă, dragostea este binevoitoare, dragostea nu pizmuiește, nu se laudă, nu se trufește. Dragostea nu se poartă cu necuviință, nu caută ale sale, nu se aprinde de mânie, nu gândește răul. Nu se bucură de nedreptate, ci se bucură de adevăr. Toate le suferă, toate le crede, toate le nădăjduiește, toate le rabdă. Dragostea nu cade niciodată” (*I Corinteni* 13, 4-8). Nu uitați aceste versete, căci vă voi reaminti adesea de ele. Bineînțeles, aceasta este reprezentarea iubirii ideale. Dacă stăm să cugetăm de este posibilă o asemenea iubire până la căsătoria unui cuplu, atunci vom descoperi că este cu neputință.

După Sfântul Apostol Pavel, dragostea:

1. este **jertfelnică** („toate le rabdă, milostivă, nu se aprinde de mânie”);

2. **nu caută ale sale**, adică iubești nu pentru ceva anume, ci dezinteresat;

3. **cei ce se iubesc au încredere unul în celălalt** („toate le crede, toate le nădăjduiește”).

4. Și, în sfârșit, **dragostea trebuie să fie veșnică** („nu încetează niciodată”).

După cum observăm, până la căsătorie nu pot fi îndeplinite aceste condiții ale dragostei adevărate. Nu poți iubi cu dragoste jertfelnică, atotiertătoare, veșnică, de vreme ce nu îl cunoști pe om, nu ai învățat să ierți, să te jertfești, nu ai învățat să te lupți pentru dragoste. Acest lucru este valabil numai cu trecerea anilor. În acest sens, dragostea până la căsătorie este imposibilă. E posibilă îndrăgostirea, simpatia reciprocă, obișnuința unuia cu celălalt. Doar în căsnicie poate fi testat sentimentul iubirii. Dragostea este un copac minunat care crește din sămânță și dă roade. Sămânța nu este totuși copac. Prin urmare, ceea ce au mirele și mireasa la început nu se poate numi iubire adevărată. Îndrăgostirea este marcată de sentimente furtunoase. Îndrăgostitul are senzația că va iubi mereu, că va muri fără persoana iubită, dar aceste sentimente nu sunt consolidate și nici testate în timp. Pentru a discerne ce este îndrăgostirea, o să vă vorbesc despre o fată. Aceasta avea vreo 20 de ani și a încercat să-și taie venele de vreo trei ori după ce iubitul a

părăsit-o. Se părea că iubirea ei este una veritabilă, pentru că atunci când i se spunea că este tânără și își va găsi fericirea, ea răspundea: „Nu văd nici un rost în viață fără el. Mai bine mor decât să trăiesc singură.” După câțiva ani, ea s-a căsătorit, a născut doi copii și are o căsnicie fericită. Iar despre acel episod trist din tinerețe spune: „Slavă Domnului că a venit mama mai devreme acasă, iar eu am rămas în viață! Ce proastă am fost – îmi doream să mor pentru un fleac!” Să recunoaștem că omul nu va numi dragostea veritabilă fleac, chiar dacă de atunci au trecut mulți ani. Cei ce iubesc nu vor să moară, ci să trăiască pentru dragoste¹.

Vreau să amintesc despre alt caz din literatura clasică rusă. Este menționat de preotul Ilia Șugarev în cartea sa *O dată pentru totdeauna*, pe care o recomand tuturor. Cred că toată lumea cunoaște povestirea „Moșieri de altădată” de Gogol. Fiind ortodox, Gogol cunoștea foarte bine o regulă a vieții duhovnicești: *adâncul trăirii, puterea sentimentelor nu depind sub nici o formă de tăria manifestării lor launtrice*. Acest adevăr a fost exprimat consecvent în povestirea sa „Moșieri de altădată”. Eroii povestirii sunt bătrânii moșieri Afanasii Ivanovici și Pulheria Ivanovna. Viața lor cumpătată amintește de „o ploaie minunată care cade sublim pe frunzele copacilor, apoi se scurge în râulețe, provocând toropeală întregului

¹ *Ibidem*, p. 56.

trup”. Toate zilele treceau la fel, iar Pulheria Ivanovna știa din timp toate dorințele soțului său și i le împlinea rapid. Totuși, Pulheria Ivanovna se stinge din viață.

Toate gândurile Pulheriei Ivanovna înainte de moarte erau îndreptate către soțul său. Ea își instruieste guvernanta cum să aibă grijă de Afanasii Ivanovici. În timpul înmormântării, Afanasii Ivanovici tăcea, ca și cum nu ar fi înțeles ce se întâmplă. Abia când s-a întors acasă a început să plângă în hohote. Autorul, adică Gogol, pleacă din cătunul unde locuiau acești moșieri și se întoarce după vreo cinci ani. Și, în sfârșit, când merge în vizită la Afanasii Ivanovici, cugetă în drumul său acestea:

„Cinci ani au trecut de când nu ne-am văzut. Ce durere nu este stinsă de vreme? Ce pasiune va supraviețui într-o luptă inegală cu ea?” Apoi Gogol aduce un exemplu care arată că orice pasiune, oricât de puternică, este vindecată de timp.

„Am cunoscut un om în floarea tinereții, plin de adevărată noblețe și demnitate; un îndrăgostit tandru, pasional, sălbatic, cu îndrăzneală, cu umilință; subiectul pasiunii sale – o ființă minunată, fină, ca un înger – a fost lovită de suflul morții nemiloase. Nu am văzut niciodată asemenea chinuri sufletești, o astfel de disperare arzătoare și sălbatică, care îl chinuiau pe îndrăgostitul nefericit.